

ПОЕЗИЯТА НА РОМИТЕ - КОЛОРИТЕН ЩРИХ КЪМ БЪЛГАРСКАТА ПОЕЗИЯ

За ромите са се изградили традиционно *два основни етнопсихологически типа* в съзнанието на българина: романтичен и битов. Или грубо казано: положителен и отрицателен. А в тяхното съзнание господства първият, *романтичният*. Бедността, склонността към скитничество и неуседнал живот, към леност, те оправдават със своята *орисия*, с особеностите на своя племенен тип. В „Ромски приказки“ на Йосиф Нунев (ИК „Стигмати“, 1996) в приказката „Ромската орисия“ авторът увлекателно разказва за душевната нагласа на циганина, който по природа сякаш е пасивен, приема хала си и с нищо не се стреми да го промени.

„... когато Господ още ходел по земята... тръгнал да раздва орисия ... Едни орисал с търговия, други орисал със занаяти, трети - скотовъдци направил... Само племето на ромите не било още орисано.

Тръгнал Господ да ги търси, а те впрегнали конете... и побегнали да се крият... Ядосал се той и тръгнал да ги догони. Вече почти ги настигнал при един мост, когато те решили да го изплашат. Почернили си лицата, окъсали си дрехите, скрили се под моста и зачакали.

Когато Господ наближил, те изскочили и се спуснали към него. Той ги поогледал, поогледал, па им рекъл:

- Орисвам ви вечно да се скитате, лицата ви да бъдат черни, дрехите ви - все окъсани и с вас всички хора по земята да плашат своите деца“

Това е техният образ, видян *отвътре* и интерпретиран така. А романтичният им образ *отвън*? За него не малка заслуга имат литературата и изкуството на романтизма. В поемата „Цигани“ Пушкин опоектизира и най-тежкото престъпление срещу човека - убийството, тъй като е от ревност. Но го и порицава. Според поста, нравственият закон на циганите е по-благороден и по-висш от този на европейца. Когато освирепелият от ревност Алеко убива Земфира и нейния любим, баща ѝ - старият циганин, му казва:

Иди си, горд човек, от нас!
Диваци без закон сме ние,
не мъчим хора, не мъстим,
но да живеем със убиец,
не можем...